

Luhangan kunnan jätteenkuljetusjärjestelmäpäätös

Tekninen- ja ympäristölautakunta 31.10.2024 § 52
367/14.06/2024

Valmistelija: ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

Luhangan kunta on päivittänyt jätehuoltomääräyksiä ja pyytänyt määräyksistä lausunnon Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Lausunnossaan ELY-keskus toteaa muun ohessa seuraavaa:

"ELY-keskuksen tiedon mukaan Luhangan kunta ei kuitenkaan ole tehnyt jätelain 37 §:n mukaista päätöstä jätekuljetusjärjestelmästä sekalaisen yhdyskuntajätteen eikä saostus- ja umpikaivolietteiden osalta.

Koska lainvoimaisia kuljetusjärjestelmäpäätöksiä ei ole tehty, ei jätehuoltomääräykset voi perustua kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen. Tämän vuoksi myöskään ELY-keskus ei voi kommentoida nyt esitettyä jätehuoltomääräysten luonnosta täysin, sillä jätehuoltomääräysten valmistelu ei täytä jätelainsäädännön vaatimuksia."

"Kun Luhangan kunta on tehnyt kuljetusjärjestelmäpäätöksen, pyytää Keski-Suomen ELY-keskus päivitetyt jätehuoltomääräykset uudelleen nähtäväksi."

Edellä mainittu huomioon ottaen on konsultin apua käyttäen valmisteltu päätös kuljetusjärjestelmästä.

Esittelijä: Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus: Luhangan kunta päättää siirtyä kunnan järjestämään jätehuoltoon jätelain (646/2011) 32-36 §:n mukaisesti sekalaisen yhdyskuntajätteen (ns. sekajäte) osalta, kunnan järjestämänä aluekeräyksenä. Kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto kiinteistökohtaisena on edelleen mahdollinen ilmoittamalla siitä kunnalle. Tämä koskee vakinaisten asuntojen, vapaa-ajan asuntojen, asuntoloiden tms. sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan sekajätteitä. Saostus- ja umpikaivolietteet pidetään edelleen kiinteistön haltijan järjestämänä jätehuoltona. Liikekiinteistöt ja muuta kuin asumiseen liittyvää jätettä tuottavat kiinteistöt kuuluvat kiinteistön haltijan järjestämään jätehuoltoon. Aiemmin kunnassa on ollut sekä kiinteistönhaltijan järjestämä jätehuolto eli ns. sopimusperusteinen jätehuolto sekä kunnan järjestämä jätehuolto aluekeräyspisteissä vaihtoehtoina.

Perustelut:

Kunnassa on vain noin 701 asukasta (31.12.2023) ja lisäksi loma-asukkaita noin 824 (2023). Luhangan pinta-ala on 313,28 km² (1.1.2022), josta 214,51 km² maata ja 98,77 km² sisävesiä. Asukkaiden jätteet kerätään kunnan 7 aluekeräyspisteeseen, jotka ovat eri puolilla kuntaa. Näissä pisteissä kerätään kuiva-/sekajätettä, kartonkia ja pahvia, pienmetallia, lasi- ja muovipakkauksia, sekä paperia (kaikissa ei ihan kaikkia näitä). Lisäksi yhdessä pisteessä kerätään metalliromua sekä yhdessä SER-jätettä (sähkö- ja elektroniikkaromua) sekä kodin vaarallisia jätteitä. Kunnassa on myös Rinki-kierrätyspiste. Kartta ja tarkempi listaus keräyspisteistä löytyy kunnan nettisivuilta:

<https://www.luhanka.fi/jatehuolto/#jatetaksa-1>. Kunnan jätehuoltomääräysten mukaan asukkaiden tulee kompostoida itse biojätteensä.

Kunta on kilpailuttanut näiden aluekeräyspisteiden jätehuollon vuonna 2022 ja sopimus on voimassa 31.10.2025 asti. Sopimus sisältää option.

Tilaaajalla on oikeus yksipuolisesti jatkaa sopimusta kaksi kertaa yhden vuoden mittaisella optiolla. Jätehuollosta peritään 1.1.2024 voimaan tulleen jätetaksan mukainen perusmaksu (noin 55 €/vuosi sekä vakituisilta että vapaa-ajan asunnoilta, sis. alv) sekä asukasmäärään perustuva maksu, joka on nyt yhdeltä asukkaalta 80 €, kahdelta tai kolmelta 165 €, neljästä kuuteen asukkaalta 200 € ja tämän ylittävältä määrältä 30 €/henkilö vuodessa (alv oli noissa 24 %, muuttunut 25,5 %:iin 1.9.2024). Vapaa-ajan asunnoilta jätemaksu on noin 70 €/vuosi (sis. alv). Näitä hintoja voidaan nostaa tarvittaessa, sillä nostopainetta on jo ilmennyt; jätehuollon kulut ovat olleet suuremmat kuin tulot (alijäämää oli vuonna 2023 noin 50 000 €, alv 0 %). Jätetaksa löytyy kunnan nettisivuilta: <https://www.luhanka.fi/jatehuolto/#jätetaksa-1>.

Jätelain 35 § 4 momentin mukaan kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisenä. Tämä koskee Luhangassa koko kuntaa.

Kunnassa on vähäinen asukas- ja jätemäärä, pitkät välimatkat asuntojen välillä, myös saaristoa ja teiden kunto voi olla toisinaan huono etenkin talvisin. Kunnassa ei ole lainkaan ns. YKR-taajamia, joissa asuisi vähintään 200 asukasta ja asuinrakennusten etäisyys olisi enintään 200 metriä, ainoastaan haja-asutusta. Tämän vuoksi kunnassa ei ole kannattavaa järjestää tai kilpailuttaa jätehuoltoa kiinteistökohtaisesti, mutta kunta haluaa antaa asukkaille mahdollisuuden tilata myös suoraan jätehuolto kiinteistölle ns. kiinteistönhaltijan järjestämänä eli sopimusperusteisena jätehuoltona ilmoittamalla siitä kunnalle (tähänkin asti kiinteistönhaltijan järjestämä on ollut mahdollista). Näitä kiinteistöjä, jotka ovat halunneet kiinteistökohtaisen jätehuollon ei ole kuitenkaan ollut montaa, alle 50 (32 asiakasta + 16 taloyhtiöt, kiinteistöosakeyhtiöt, seurakunnat ja kunta. Näistä 32 asiakkaasta 20 on Tammijärven postinumeroalueella, loput Luhangan.). Kunnan aluekeräyspisteiden käyttäjiä on ollut vuonna 2024 yhteensä 241 vakituisesti asuttua kiinteistöä (447 asukasta) ja 930 vapaa-ajan kiinteistöä.

Jätelain 37 § (15.7.2021/714) määrittää, millä edellytyksillä kiinteistön haltija voi järjestää jätteenkuljetuksen:

"Kunta voi päättää, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettun saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa, jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;" Eli: "Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin."
- 2) "jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jos kunta päättää siirtyä kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta, joka voi olla aikaisintaan

kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajan-kohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.”

Kunnan on seurattava ja valvottava 1 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.”

Jätepisteiden jätekertymää on seurattu, ja jätettä on kertynyt kohtuullinen määrä, eikä ole havaittu ns. vapaamatkustajia. Toisinaan pisteillä on ollut ylitäyttöä, mutta ympäristö on sitten siivottu pikimmiten. Asukkaat eivät ole valittaneet tästä jätehuoltojärjestelmästä. Kunnassa on toistaiseksi ollut vain yksi jätehuoltoyritys (Lassila & Tikanoja) ja muut toimijat eivät ole antaneet tarjouksia. Jättemäärät ovat niin pieniä, että niistä ei edes riittäisi useammalle jäteautolle. Varsinaista markkinakartoitusta ei ole tehty. Kuiva-/sekajätteen astiakohtaiset käsittelymaksut on määriteltävä jätetaksassa. Jätteen kuljetusyrittäjä perii keräys- ja kuljetusmaksun kiinteistön/jätteenhaltijan ja yrittäjän välisen sopimuksen mukaisesti.

Kuljetusten päästöjen kannalta tämä järjestelmä on kunnalle optimaalisin. Asukkaat voivat viedä jätteensä aluekeräyspisteisiin kauppa- tai muun matkan yhteydessä. Lisäksi kun on mahdollista tilata jätehuolto myös suoraan kiinteistölle, se tarjoaa myös lähipalvelumahdollisuuden. Vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ei ole esiintynyt. Jätehuollosta annetaan tarkempia määräyksiä kunnan jätehuoltomääräyksissä.

Kunnassa on 3-4 saostus- ja umpikaivolietteitä kerääviä yrityksiä. Keräykseen liittyen ei ole ilmennyt ongelmia tai valituksia.

Jätelain 38 § ohjaa Kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta koskevaa kunnan päätöksentekoa:

”Kunnan on ennen 35 §:n 4 momentissa ja 37 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä tai muuttamista varattava kaikille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuus saada tietoa ja lausua mielipiteensä asiasta. Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta säädetään hallintolain (434/2003) 41 §:ssä. Kunnan on tiedotettava edellä tarkoitetusta päätöksestään yleisesti kuntalaisille ja julkaistava päätös tietoverkossa.”

Jätelain 39 § mukaan ” Jätteen kuljettajan on vähintään neljännesvuosittain annettava sähköisesti muokattavassa muodossa ajantasaiset tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on 35 §:n tai 41 §:n 3 momentin mukaisesti noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kuljettajan on lisäksi vuosittain annettava sähköisesti muokattavassa muodossa jätelajeittain tiivistelmä kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrästä ja toimituspaikoista. Velvollisuus ei kuitenkaan koske saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusta koskevien tietojen toimittamista kunnan jätehuoltoviranomaiselle, jos jätteen kuljettaja on toimittanut tässä pykälässä tarkoitetut tiedot 142 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun rekisterin välityksellä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitettavista tiedoista. (22.6.2022/494) Kunnan jätehuoltoviranomaisen on viivytyksettä merkittävä 2 momentissa tarkoitetut tiedot 143 §:ssä säädettyyn rekisteriin.”

Päätös:

Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.